

Nr 213.

Av herr **Zander**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i villkoren för understöd av anslaget till populärvetenskapliga föreläsningar.

I fråga om de villkor, som gälla beträffande understöd av det av riksdagen till Kungl. Maj:ts förfogande ställda anslaget till föreningar och anstalter för anordnande av populärvetenskapliga föreläsningar, föreslog Kungl. Maj:t uti statsverkspropositionen till 1918 års riksdag, att bestämmelserna om att minska antal föreläsningar, till vilket statsbidrag skall utgå, skulle ändras från nuvarande bestämmelse om tolv föreläsningar till tio. Såsom skäl härtill framhölls, att de höjda priserna på järnvägsbiljetterna och ökade omkostnader i övrigt såsom för hyra och uppvärmning av föreläsningssalarna m. m. erbjuda stora svårigheter för vissa föreläsningssalarna med mindre statsunderstöd att bekosta tolv föreläsningar för kalenderår.

På statsutskottets avslagsyrkande biföll riksdagen icke framställningen om nedsatt minimiantal föreläsningar.

Folkskolöverstyrelsen har i skrivelse till Kungl. Maj:t meddelat, att under år 1918 ej mindre än sex föreläsningssalarna, som tidigare haft statsbidrag, ej kunnat fylla villkoren om att minsta antalet föreläsningar skall vara tolv för att understöd skall erhållas. Folkskolöverstyrelsen förnyar därför sin framställning om, att ifrågavarande villkor må ändras så, att minsta antalet föreläsningar, som för erhållande av understöd till belopp av 200 kr. eller däröver skall anordnas av anstalt eller förening, skall nedsättas från tolv till tio. Föredragande departementschefen anser sig emellertid inte, då riksdagen så sent som år 1918 ställde sig avvisande mot förslaget, böra avlåta något nytt förslag i ämnet till innevarande riksdag.

Den framställning, som folkskolöverstyrelsen gjort, anser jag vara beaktansvärd. Att sätta villkoren för statsbidragets erhållande så snävt, att föreningar, som kunna åstadkomma tio föreläsningar, ej skola komma i åtnjutande av statsbidrag, det synes mig vara något för hårt.

De skäl, som statsutskottet anfört i betänkande över förslaget till 1918 års riksdag, synes mig inte vara bärande nog för att detta villkor fortfarande skall stå oförändrat. Utskottet yttrade: »Mot förhöjningen av anslaget — från 192,000 kr. till 270,000 kr. — har utskottet, intet att erinra. Däremot synes det varken lämpligt eller behövt att, samtidigt med att anslaget sålunda väsentligt ökas, minimiantalet föreläsningar minskas från tolv till tio».

Man har ganska svårt att fatta meningen i detta utskottets yttrande. Den omständigheten, att Kungl. Maj:t får ett ökat anslag till understöd av anordnande av populärvetenskapliga föreläsningar över landet i sin helhet, en ökning, som likväl inte för opp detta anslag till vad det var under år 1915, kan ju inte gärna ha något med den saken, som här föreslås, att göra, då ju det minimibelopp, som de mindre föreningarna äro beroende utav, inte på något sätt tar intryck utav, att den större summan utgår för riket i sin helhet. Om det hade varit så, att minimibeloppet — 200 kr. — hade influerats utav det större beloppet, som riksdagen 1918 beviljade, då hade ju detta skäl åtminstone kunnat gälla något.

Det är de mindre föreningarna det gäller. De föreningar, som inte kunna uppbringa ett större belopp från kommun och enskilda än 200 kr. och sålunda i statsbidrag ej kunna komma i åtnjutande av mer än 200 kr. men samtidigt ha ett sådant läge eller eljest arbeta under svåra förhållanden, så att dessa 400 kr. ej räcka till mer än tio föreläsningar. I en trakt, som är avlägset belägen eller eljest så liten eller efterbliven, att ej mer än 200 kr. kunna uppbringas på orten för detta bildningsmedel, den platsen är värd den eftergiften i villkoren, som här är i frågasatt. Ser man på den omständigheten, att medelkostnaden för varje föreläsning för den förening, som arbetar med minimistatsbidraget och med anordnande av tio föreläsningar, ej blir högre än 40 kr. för varje föreläsning, måste man säga, att detta ej är någon överdriven hög summa. Jag får på grund av det anförda föreslå, att

riksdagen må i skrivelse till Kungl. Maj:t an-
hålla om sådan ändring av villkoren enligt kungl.
kungörelsen av den 10 juni 1912 för erhållande av

understöd av anslaget till populärvetenskapliga föreläsningar, att det minsta antal föreläsningar, som för åtnjutande av statsunderstöd av 200 kr. eller därutöver skall anordnas av anstalt eller förening, må nedsättas från tolv till tio.

Stockholm den 21 januari 1919.

Albert Zander.
